TISKOVÁ ZPRÁVA Brno 11. listopadu 2026

Akademie věd ČR
Národní 1009/3, 110 00 Praha 1
www.avcr.cz

PO TÉMĚŘ STO LETECH ZNOVUOBJEVILI VZÁCNÉHO ETIOPSKÉHO VODNÍHO HLODAVCE

Téměř sto let vědci nezaznamenali žádný výskyt tohoto pozoruhodného vodního hlodavce. Nyní se jej podařilo znovuobjevit v biosférické rezervaci Yayu na jihozápadě Etiopie. Na nálezu mimořádně vzácného savčího rodu Nilopegamys se podílel etiopsko-český výzkumný tým, v němž působili také odborníci z Ústavu biologie obratlovců Akademie věd ČR.

Rod *Nilopegamys* byl poprvé (a do letošního roku i naposledy) zaznamenán v roce 1927 a vědecky popsán o rok později. Jde o etiopského hlodavce přizpůsobeného životu ve vodním prostředí. Podrobná studie publikovaná v roce 1995 upozornila na jeho neobvyklé tělesné adaptace pro plavání, například široká zadní chodidla a hustou srst, a potvrdila jeho odlišnost od ostatních afrických hlodavců vázaných na vodní prostředí.

Etiopská příroda stále překvapuje

„Nález tohoto živočicha ve značné vzdálenosti od oblasti jeho původního výskytu v Gojjamu na severozápadě Etiopie dokazuje, jak důležité je lépe poznat jeho rozšíření, nároky na prostředí a potřeby ochrany,“ vysvětluje Mengistu Wale z Ethiopian Biodiversity Institute (EBI), který zvíře odchytil.

Biosférická rezervace Yayu, vyhlášená organizací UNESCO v roce 2010, chrání významné pozůstatky horských tropických deštných lesů Etiopie včetně přirozených populací kávovníku arabského (*Coffea arabica*). Zahrnuje pestrou mozaiku lesů, vodních toků, mokřadů a zemědělské krajiny, v níž se ochrana biodiverzity prolíná s obživou místních komunit.

Právě v přechodové zóně rezervace, tedy v oblasti mezi chráněným územím a okolní krajinou, se podařilo vzácného hlodavce odchytit. Jeho výskyt dokládá, že pozornost vědců si zaslouží nejen souvislé lesní porosty, ale také okolní zemědělsky využívaná krajina.

Kontakt pro média:
Lucie Peřinová
Divize vnějších vztahů AV ČR
press@avcr.cz
+420 777 728 098

Alena Fornůsková
Ústav biologie obratlovců AV ČR
fornuskova@ivb.cz
+420 605 464 704

Dlouhodobé sledování pomáhá chránit přírodu

Expedice pořídila první systematický monitoring drobných savců v rámci iniciativy Nature and Biodiversity Conservation Union (NABU) v rezervaci Yayu a okolní krajině.

„Tento průzkum přináší důležité poznatky o rozmanitosti drobných savců v oblasti. Úzká spolupráce etiopských a zahraničních vědců je zásadní pro to, aby se terénní objevy mohly promítnout do účinných opatření na ochranu přírody,“ říká vedoucí expedice Getachew Mulualem z EBI.

„Naše dlouhodobá spolupráce s etiopskými výzkumnými institucemi přispěla k tomu, že drobní savci dnes patří mezi nejlépe prozkoumané skupiny etiopské fauny. Možné znovuobjevení druhu, který nebyl pozorován téměř sto let, však naznačuje, že i po desetiletích výzkumu nás stále mohou čekat mimořádná překvapení,“ dodává Alena Fornůsková z Ústavu biologie obratlovců Akademie věd ČR (ÚBO AV ČR).

„Nález otevírá nové možnosti výzkumu jednoho z nejméně známých etiopských hlodavců. Další výzkum se zaměří na upřesnění taxonomického zařazení, genetiku, ekologii a případné nemoci, které může tento znovuobjevený savec přenášet,“ doplňuje Malahat Dianat z ÚBO AV ČR.

K objevu došlo během průzkumu biodiverzity financovaného německým Spolkovým ministerstvem pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, který iniciovala a koordinovala organizace NABU v úzké spolupráci s NABU Ethiopia a etiopskými partnery. Výzkum propojuje etiopské a zahraniční odborníky zaměřené na různé skupiny organismů. Tým zabývající se drobnými savci tvořili vědci z EBI a ÚBO AV ČR.

Více informací:

prof. Mgr. et Mgr. Josef Bryja, Ph.D.
Ústav biologie obratlovců Akademie věd ČR
bryja@ivb.cz
+420 776 087 741

Mgr. Alena Fornůsková, Ph.D.
Ústav biologie obratlovců Akademie věd ČR
fornuskova@ivb.cz
+420 605 464 704

Fotogalerie:

Nilopegamys je hlodavec z čeledi myšovitých (Muridae), který velkou část života tráví ve vodě a byl dosud známý pouze z jediného historického exempláře z roku 1927.
FOTO: Alena Fornůsková

Stanoviště v zemědělsky využívané přechodové zóně biosférické rezervace Yayu Coffee Forest, kde byl tento vzácný savec odchycen.
FOTO: Alena Fornůsková

Jiný pohled na stanoviště v zemědělsky využívané přechodové zóně biosférické rezervace Yayu Coffee Forest, kde byl tento vzácný savec odchycen.
FOTO: Alena Fornůsková

Členové týmu během průzkumu biodiverzity biosférické rezervace Yayu Coffee Forest. Zleva: Alena Fornůsková, Getachew Mulualem, Mengistu Wale a Malahat Dianat.
FOTO: Alena Fornůsková

Mengistu Wale s živolovnou pastí s odchyceným jedincem předběžně určeného jako Nilopegamys cf. *plumbeus. Pokud bude identifikace potvrzena, půjde o znovuobjevení druhu, který je veden na Červeném seznamu IUCN jako kriticky ohrožený a byl dokonce považován za možná vyhynulý.*
FOTO: Alena Fornůsková